

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

19. prosinca 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 4. stavak 1. – Pravo distribucije – Povreda – Roba namijenjena prodaji koja je označena motivima zaštićenima autorskim pravom – Skladištenje u komercijalne svrhe – Skladište odvojeno od prodavaonice”

U predmetu C-572/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Högsta domstolen (Vrhovni sud, Švedska), odlukom od 21. rujna 2017., koju je Sud zaprimio 28. rujna 2017., u kaznenom postupku protiv

Imrana Syeda,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik sedmog vijeća, u svojstvu predsjednika četvrtog vijeća, K. Jürimäe (izvjestiteljica), C. Lycourgos, E. Juhász i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Riksåklagaren, M. Hedström i K. Skarp, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, J. Samnadda i K. Simonsson, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 3. listopada 2018.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).

* Jezik postupka: švedski

2. Zahtjev je podnesen u okviru kaznenog postupka što ga je riksåklagaren (Kraljevski državni odvjetnik, Švedska) pokrenuo protiv Imrana Syeda zbog povrede prava žiga i prava intelektualnog vlasništva nad književnim i umjetničkim djelima.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

3. Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO) usvojila je u Ženevi 20. prosinca 1996. Ugovor o autorskom pravu (u daljnjem tekstu: UAP), koji je u ime Europske zajednice odobren Odlukom Vijeća 2000/278/EZ od 16. ožujka 2000. (SL 2000., L 89, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 122., str. 77.) i koji je u pogledu Europske unije stupio na snagu 14. ožujka 2010. (SL 2010., L 32, str. 1.).

4. Članak 6. UAP-a, naslovljen „Pravo distribucije”, u stavku 1. određuje:

„Autori književnih i umjetničkih djela uživaju isključivo pravo davanja dopuštenja [ovlaštenja] za stavljanje na raspolaganje javnosti izvornika i primjeraka njihovih djela prodajom ili drugim prijenosom vlasništva.”

Pravo Unije

5. Članak 4. Direktive 2001/29, naslovljen „Pravo distribucije”, propisuje u stavku 1.:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.”

Švedsko pravo

6. Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (Zakon (1960:729) o intelektualnom vlasništvu nad književnim i umjetničkim djelima; u daljnjem tekstu: Zakon (1960:729)) prenosi Direktivu 2001/29 u švedsko pravo.

7. Članak 53. tog zakona predviđa:

„Tko s namjerom ili iz krajnje nepažnje izvrši ‚radnje’ koje se odnose na književno ili umjetničko djelo te koje čine povredu autorskog prava na to djelo u skladu s poglavljima 1. ili 2. ili povredu odredbe članka 41. drugog stavka odnosno članka 50. ovog zakona kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.”

8. U skladu s člankom 2. navedenog zakona, takva se mjera može, među ostalim, sastojati od iskorištavanja djela na način da se ono bez ovlaštenja nositelja autorskog prava stavi na raspolaganje javnosti. U trećem stavku točki 4. tog članka pojašnjeno je da se djelo stavlja na raspolaganje javnosti osobito onda kada se njegovi primjerci nude na prodaju, u najam ili na posudbu ili se na drugi način distribuiraju javnosti.
9. Spomenuti zakon izričito ne zabranjuje skladištenje zaštićene robe u svrhu njezina nuđenja na prodaju.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 10 I. Syed vodio je prodavaonicu u Stockholmu (Švedska) u kojoj je prodavao odjevne predmete i dodatke s motivima rock-glazbe. Uz robu koju je ondje nudio na prodaju I. Syed je istovjetne predmete čuvao u skladištu uz prodavaonicu i u drugom skladištu koje se nalazilo u Bandhagenu (Švedska), prigradskoj četvrti Stockholma. Nema dvojbe da se prodavaonica I. Syeda redovito opskrbljivala robom iz tih skladišta.
- 11 Utvrđeno je da su prodajom više primjeraka spomenute robe povrijeđeni pravo žiga i autorska prava. Protiv I. Sayeda pokrenut je kazneni postupak zbog povrede prava žiga i povrede Zakona (1960:729) pred tingsrättom (Prvostupanjski sud, Švedska). Prema mišljenju åklagarena (državni odvjetnik, Švedska), I. Syed povrijedio je autorska prava podnositelja prijave time što je nezakonito stavio na raspolaganje javnosti odjevne predmete i zastave s motivima koji su zaštićeni tim autorskim pravima. Stoga je smatrao da je cjelokupna roba s tim motivima koja se nalazila u prodavaonici i skladištima nuđena na prodaju odnosno stavljena na raspolaganje javnosti i da je, prema tome, time povrijeđen Zakon (1960:729).
- 12 Tingsrätt (Prvostupanjski sud) proglasio je I. Syeda krivim za povredu prava žiga u odnosu na sve pronađene predmete. Taj sud također ga je osudio za povredu Zakona (1960:729) u pogledu robe s motivima zaštićenima autorskim pravom koja se nalazila u njegovoj prodavaonici kao i u pogledu robe koju je čuvao u dvama predmetnim skladištima jer je potonja bila istovjetna onoj koju je prodavao u prodavaonici. U svrhu donošenja osuđujuće presude protiv I. Syeda, Tingsrätt (Prvostupanjski sud) zaključio je u vezi s navedenim i to da se pojam „nuđenje na prodaju” robe kojim se povređuju autorska prava podnositelja prijave ne primjenjuje samo na robu koja se u određenom trenutku nalazila u prodavaonici I. Syeda, nego se tiče i istovjetne robe pohranjene u skladištima. Suprotno tomu, navedeni je sud ocijenio da se ostala roba pohranjena u tim skladištima ne može smatrati nuđenom na prodaju. Za sve spomenute povrede tingsrätt (Prvostupanjski sud) osudio je I. Syeda na uvjetnu kaznu zatvora i novčanu kaznu od 80 dnevnih iznosa.
- 13 Odlučujući u žalbenom postupku, Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud regije Svea, Odjel za patente i tržišno natjecanje, Švedska) zaključio je da je I. Syed povrijedio Zakon (1960:729) samo u pogledu robe koja se nalazila u njegovoj prodavaonici, ali ne i u pogledu robe pohranjene u skladištima. Taj je sud ocijenio da je I. Syed doista pohranio navedenu robu u svrhu njezine prodaje. Međutim, prema mišljenju tog suda, nije moguće smatrati da je ona nuđena na prodaju ili stavljena na raspolaganje javnosti. Jednako tako, spomenuti sud ocjenjuje da rukovanje tom robom u skladištima ne predstavlja pokušaj ili pripremu počinjenja povrede Zakona (1960:729). Kazna izrečena I. Syedu smanjena je na uvjetnu kaznu zatvora i novčanu kaznu od 60 dnevnih iznosa.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev u ovom predmetu – Riksåklagaren (Kraljevski državni odvjetnik) – zatražio je od Högsta domstolena (Vrhovni sud, Švedska) da I. Syeda osudi za povredu Zakona (1960:729) u pogledu iste robe za koju je osuđen pred tingsrättom (Prvostupanjski sud). Od Högsta domstolena (Vrhovni sud) zatražio je i to da Sudu uputi prethodno pitanje o tumačenju članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29.
- 15 Pred sudom koji je uputio zahtjev I. Syed je tvrdio da iz sudske prakse Suda proizlazi da se za povredu prava distribucije nositelja autorskog prava ponudom na prodaju zahtijeva aktivno postupanje prema javnosti s ciljem prodaje svakog pojedinog proizvoda. Kupnja i skladištenje robe ne mogu se, prema njegovu mišljenju, smatrati takvim aktivnim postupanjem. Suprotnim se tumačenjem proširuje područje kaznene odgovornosti protivno načelu zakonitosti.
- 16 Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da ni Zakon (1960:729) ni Direktiva izričito ne zabranjuju skladištenje robe s motivom koji je zaštićen autorskim pravom radi njezina nuđenja na prodaju. Taj sud dodaje da iz presude od 13. svibnja 2015., Dimensione Direct Sales i Labianca (C-516/13, EU:C:2015:315), proizlazi da se radnjama ili aktima koji prethode izvršenju ugovora o prodaji može

povrijediti pravo na distribuciju iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29. Međutim, postavlja se pitanje može li se roba označena zaštićenim motivom, koju je osoba pohranila u skladištima, smatrati nuđenom na prodaju kada ta osoba u prodavaonici koju vodi nudi na prodaju istovjetnu robu.

17 U tim je okolnostima Högsta domstolen (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li doći do povrede autorova isključiva prava distribucije iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 ne samo u odnosu na robu sa zaštićenim motivom koja se nezakonito nudi na prodaju u prodavaonici, nego i u pogledu robe s istovjetnim motivima koju skladišti osoba koja nudi robu na prodaju?

2. Je li relevantno drži li se roba u skladištu uz prodavaonicu ili na drugom mjestu?”

O prethodnim pitanjima

18 Svojim pitanjima, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 tumačiti na način da trgovčevo skladištenje robe označene motivom koji je zaštićen autorskim pravom na području države članice u kojoj se roba skladišti može predstavljati povredu ekskluzivnog prava distribucije nositelja autorskog prava u smislu te odredbe kada taj trgovac u prodavaonici nudi na prodaju, bez ovlaštenja spomenutog nositelja, robu istovjetnu onoj koju skladišti također bez navedenog odobrenja. Sud koji je uputio zahtjev također traži od Suda da pojasni treba li u tom pogledu voditi računa o udaljenosti između skladišta i prodavaonice.

19 U skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2001/29, države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.

20 Valja podsjetiti da, s obzirom na to da je cilj Direktive 2001/29 provedba u Uniji obvezâ koje ona ima, među ostalim, na temelju UAP-a i na to da se odredbe prava Unije trebaju u najvećoj mogućoj mjeri tumačiti s obzirom na međunarodno pravo, osobito kada takve odredbe imaju za cilj upravo provođenje međunarodnog sporazuma koji je Unija sklopila, pojam „distribucije” iz članka 4. stavka 1. te direktive treba tumačiti u skladu s člankom 6. stavkom 1. UAP-a (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 23. i navedena sudska praksa).

21 Pojam „distribucije javnosti [...] prodajom” iz članka 4. stavka 1. spomenute direktive ima dakle isto značenje kao i izraz „stavljanje na raspolaganje javnosti [...] prodajom” u smislu članka 6. stavka 1. UAP-a (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 24. i navedena sudska praksa).

22 Vodeći računa o tom kontekstu, Sud je pojasnio da se distribucija javnosti sastoji od niza radnji koje obuhvaćaju, u najmanju ruku, aktivnosti od trenutka sklapanja ugovora o prodaji do ispunjavanja tog ugovora dostavom pripadniku javnosti. Trgovac je stoga odgovoran za svaku radnju koju poduzima ili koja se poduzima za njegov račun, a koja dovodi do „distribucije javnosti” u državi članici gdje je distribuirana roba zaštićena autorskim pravom (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 25. i navedena sudska praksa).

23 Iz te sudske prakse – posebice iz izraza „u najmanju ruku”, koji koristi Sud – proizlazi da nije isključeno da bi radnje ili akti koji prethode sklapanju ugovora o prodaji također mogli biti obuhvaćeni pojmom „distribucija” te biti isključivo pridržani za nositelje autorskog prava (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 26.).

- 24 U tom pogledu, iako postojanje distribucije javnosti treba smatrati utvrđenim u slučaju sklapanja ugovora o prodaji i isporuci, isto vrijedi i u slučaju ponude za sklapanje ugovora o prodaji koja obvezuje ponuditelja s obzirom na to da je ona po svojoj naravi radnja koja prethodi ostvarenju prodaje (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 27.).
- 25 Sud je također ocijenio da u biti takva radnja može predstavljati povredu isključivog prava distribucije, predviđenog u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29, čak i onda kada nakon te radnje ne dolazi do prijenosa vlasništva nad zaštićenim djelom ili njegovim primjerkom na kupca (vidjeti u tom smislu presudu od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 32.).
- 26 Na taj način do povrede prava distribucije – kako je definirano u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29 – može doći radnjom koja je bez ovlaštenja nositelja autorskog prava poduzeta prije prodaje djela ili primjerka djela zaštićenog tim pravom, a s ciljem ostvarenja takve prodaje (vidjeti u tom smislu presudu od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 28.).
- 27 Iako ostvarenje prodaje nije nužan element prilikom utvrđivanja da je došlo do povrede prava distribucije, treba dokazati u tu svrhu da je predmetna roba u stvarnosti namijenjena distribuciji javnosti bez ovlaštenja nositelja tog prava, osobito nuđenjem na prodaju u državi članici u kojoj je zaštićeno predmetno djelo (vidjeti po analogiji presudu od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 29. i 32. i navedenu sudsku praksu).
- 28 U glavnom predmetu I. Syed skladištio je robu označenu motivima koji su zaštićeni autorskim pravima i istovjetnu robu bez ovlaštenja nositelja tih prava prodavao u prodavaonici.
- 29 Treba utvrditi može li se takvo skladištenje smatrati radnjom koja prethodi ostvarenju prodaje i koja može predstavljati povredu ekskluzivnog prava distribucije, kako je definirano u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29.
- 30 S tim u vezi valja napomenuti da se skladištenje robe označene motivima koji su zaštićeni autorskim pravom može smatrati takvom radnjom ako se dokaže da je ta roba u stvarnosti namijenjena prodaji javnosti bez ovlaštenja nositelja autorskog prava.
- 31 U tom pogledu, činjenica da osoba – koja bez ovlaštenja nositelja autorskog prava u prodavaonici prodaje robu označenu motivima koji su zaštićeni tim pravom – skladišti istovjetnu robu može biti indicija o tome da je uskladištena roba također namijenjena prodaji u toj prodavaonici i, prema tome, to skladištenje može predstavljati radnju koja prethodi ostvarenju prodaje i kojom se može povrijediti pravo distribucije tog nositelja.
- 32 Međutim, iz pukog utvrđenja da su uskladištena roba i roba koja se prodaje u prodavaonici zainteresirane stranke istovjetne ne može se zaključiti da je skladištenje radnja koja je poduzeta u svrhu ostvarivanja prodaje na području države članice na kojem je spomenuta roba zaštićena autorskim pravom.
- 33 Ne može se isključiti mogućnost da cjelokupna uskladištena roba ili njezin dio u okolnostima poput onih u glavnom postupku nije namijenjena prodaji na području države članice na kojem je zaštićeno djelo kojim je označena navedena roba, čak i kada je ta roba istovjetna onoj koja se nudi na prodaju u trgovačkoj prodavaonici.
- 34 U tim okolnostima, pristup poput onog iznesenog u točki 32. ove presude doveo bi do neuzimanja u obzir stvarne namjene predmetne robe i do jedinstvenog tretmana cjelokupne uskladištene robe unatoč mogućnosti da ona ima različite namjene.
- 35 Takvim bi se pristupom zaštita koju daje ekskluzivno pravo distribucije proširila izvan okvira što ga je uspostavio Unijin zakonodavac.

- 36 Prema tome, na sudu je koji je uputio zahtjev da na temelju dokaznih elemenata kojima raspolaže ocijeni je li cjelokupna roba koja je istovjetna robi prodanoj u predmetnoj prodavaonici namijenjena prodaji u toj prodavaonici ili je riječ samo o jednom njezinom dijelu.
- 37 U tom pogledu Sud smatra korisnim pružiti sljedeća pojašnjenja.
- 38 Kada je riječ o utvrđivanju namjene predmetne robe treba voditi računa o svim elementima koji mogu potvrditi da je ta roba uskladištena s namjerom prodaje, bez ovlaštenja nositelja autorskog prava, u državi članici na čijem su području tim pravom zaštićeni motivi kojima je roba označena.
- 39 Iako među tim elementima udaljenost između skladišta i prodavaonice može biti indicija za dokazivanje činjenice da je predmetna roba namijenjena prodaji u toj prodavaonici, spomenuta indicija ne može, sama po sebi, biti odlučujuća. Ona se, međutim, može uzeti u obzir prilikom konkretne analize svih elemenata koji mogu biti relevantni poput, među ostalim, redovite opskrbe prodavaonice robom iz predmetnih skladišta, računovodstvenih elemenata, obujma prodaje i narudžbi u odnosu na količinu uskladištene robe ili poput tekućih ugovora o kupoprodaji.
- 40 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na upućena pitanja valja odgovoriti tako da članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da trgovčevo skladištenje robe označene motivom koji je zaštićen autorskim pravom na području države članice u kojoj se roba skladišti može predstavljati povredu ekskluzivnog prava distribucije nositelja autorskog prava u smislu te odredbe kada taj trgovac u prodavaonici nudi na prodaju, bez ovlaštenja spomenutog nositelja, robu istovjetnu onoj koju skladišti, pod uvjetom da je uskladištena roba doista namijenjena prodaji na području države članice na kojem je taj motiv zaštićen. Udaljenost između skladišta i prodavaonice ne može, sama po sebi, biti odlučujuća prilikom utvrđivanja je li uskladištena roba namijenjena prodaji na području te države članice.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu treba tumačiti na način da trgovčevo skladištenje robe označene motivom koji je zaštićen autorskim pravom na području države članice u kojoj se roba skladišti može predstavljati povredu ekskluzivnog prava distribucije nositelja autorskog prava u smislu te odredbe kada taj trgovac u prodavaonici nudi na prodaju, bez ovlaštenja spomenutog nositelja, robu istovjetnu onoj koju skladišti, pod uvjetom da je uskladištena roba doista namijenjena prodaji na području države članice na kojem je taj motiv zaštićen. Udaljenost između skladišta i prodavaonice ne može, sama po sebi, biti odlučujuća prilikom utvrđivanja je li uskladištena roba namijenjena prodaji na području te države članice.

Potpisi